

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ 2004

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Quam ob rem accusatores non Asiae nomen Murenae obiecerunt, ex qua laus familiae, memoria generi, honos et gloria nomini constituta est, sed aliquod flagitium ac dedecus aut in Asia susceptum aut ex Asia deportatum. Meruisse vero stipendia in eo bello virtutis fuit; patre imperatore libentissime meruisse pietatis fuit.

Cerva alba eximiae pulchritudinis Sertorio a Lusitano quodam dono data erat. Sertorius omnibus persuasit cervam, instinctam numine Dianae, conloqui secum et docere, quae utilia factu essent. Si quid durius ei videbatur, quod imperandum militibus esset, a cervia sese monitum esse praedicabat. Ea cervia quodam die fugit et perisse credita est.

Μονάδες 40

Απάντηση:

Γι' αυτό το λόγο οι κατηγοροί δεν χρησιμοποίησαν ως μομφή εναντίον του Μουρήνα το όνομα Ασία, από την οποία δημιουργήθηκε έπαινος για την οικογένειά του, υστεροφημία για την γενιά του, τιμή και δόξα για το όνομά του, αλλά (χρησιμοποίησαν ως μομφή εναντίον του) κάποιο όνειδος και ντροπή, την οποία είτε φορτώθηκε στην Ασία είτε έφερε μαζί του από την Ασία. Το ότι βέβαια υπηρέτησε τη στρατιωτική του θητεία σ' αυτόν τον πόλεμο υπήρξε δείγμα ανδρείας· το ότι υπηρέτησε πάρα πολύ πρόθυμα κάτω από τις διαταγές του πατέρα του υπήρξε δείγμα σεβασμού.

Ένα άσπρο ελάφι εξαιρετικής ομορφιάς είχε δοθεί ως δώρο στον Σερτώριο από κάποιον Λουζιτανό. Ο Σερτώριος τους έπεισε όλους ότι το ελάφι κατευθυνόμενο από τη βούληση της Άρτεμης συνομιλούσε μαζί του και του υποδείκνυε τι ήταν χρήσιμο να κάνει. Εάν κάτι το οποίο έπρεπε να διατάξει στους στρατιώτες του φαινόταν κάπως αυστηρό, διακήρυσσε ότι τον είχε συμβουλευσει το ελάφι. Αυτό το ελάφι κάποια μέρα έφυγε και έγινε πιστευτό ότι είχε πεθάνει.

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω συνεκφορές:

quam rem:	ονομαστική πληθυντικού αριθμού
aliquod dedecus:	δοτική ενικού αριθμού
eo bello:	αιτιατική πληθυντικού αριθμού
patre imperatore:	γενική πληθυντικού αριθμού
eximiae pulchritudinis:	αφαιρετική ενικού αριθμού
quodam die:	αιτιατική ενικού αριθμού.

Μονάδες 12

β. **libentissime, utilia, durius:** να γράψετε τους αντίστοιχους τύπους των άλλων βαθμών.

Μονάδες 3

Απάντηση:

1.α.
quae res
alicui dedecori
ea bella
patrum imperatorum
eximia pulchritudine
quendam diem

1.β.

libenter libentius libentissime
utilia utiliora utilissima
durum durius durissimum

2.α. perisse: να γράψετε

- τα τρία πρόσωπα του πληθυντικού αριθμού της οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα
- την ονομαστική και γενική ενικού και πληθυντικού αριθμού της μετοχής ενεστώτα του ουδέτερου γένους.

Μονάδες 5

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

obicerunt: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα της παθητικής φωνής
constituta est: γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της ίδιας φωνής
meruisse: τον ίδιο τύπο του ενεστώτα της ίδιας φωνής
data erat: α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής
persuasit: το ίδιο πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού της ίδιας φωνής
conloqui: τον ίδιο τύπο του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
docere: γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα της ίδιας φωνής
factu: β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα της παθητικής φωνής
fugit: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα
credita est: απαρέμφατο μέλλοντα της ίδιας φωνής.

Μονάδες 10

Απάντηση:

2.α.

perimus, peritis, pereunt
peribimus, peribitis, peribunt

periens, pereuntis
pereuntia, pereuntium

2.β.

obicere
constituentur
merere
demur
persuaderet
conlocuturam esse
docuerint
fitis
fuge
creditum iri

3.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης.

Asiae	:	είναι	στο
Murenae	:	είναι	στο
generi	:	είναι	στο
dono	:	είναι	στο
factu	:	είναι	στο
sese	:	είναι	στο

Μονάδες 6

β. quae utilia factu essent:

- Να αναγνωρίσετε το είδος και το συντακτικό ρόλο της παραπάνω δευτερεύουσας πρότασης (μονάδες 3)
- να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων (μονάδες 4)
- να τη μετατρέψετε στον ευθύ λόγο (μονάδες 2).

Μονάδες 9

Απάντηση:

3.α.

Asiae:	είναι γενική επεξηγηματική στο <i>nomem</i>
Murenae:	είναι έμμεσο αντικείμενο στο <i>obieserunt</i>
Generi:	είναι δοτική προσωπική χαριστική στο <i>constituta est</i>
Dono:	είναι δοτική του σκοπού στο <i>data erat</i>
Factu:	είναι αφαιρετική σουπίνου ως αφαιρετική της αναφοράς στο <i>utilia</i>
Sese:	είναι υποκείμενο στο ειδικό απαρέμφατο <i>monitum esse</i> (ταυτοπροσωπία – άμεση αυτοπάθεια)

3.β.

- Δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση μερικής άγνοιας ως αντικείμενο στο ειδικό απαρέμφατο *docere*
- Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία *quae*, γιατί είναι μερικής άγνοιας. Εκφέρεται με υποτακτική, όπως όλες οι πλάγιες ερωτήσεις γιατί θεωρείται ότι η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της πρότασης. Συγκεκριμένα με υποτακτική παρατατικού (*essent*) γιατί σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων έχουμε εξάρτηση από ιστορικό χρόνο (*persuasit docere*) και εκφράζει το σύγχρονο στο παρελθόν.
- *Quae utilia factu sunt?*

4.α. Si quid durius praedicabat:

Να αναγνωρίσει το είδος του υποθετικού λόγου και να γραφεί έτσι, ώστε να εκφράζει υπόθεση αντίθετη του πραγματικού για το παρόν καθώς και υπόθεση δυνατή ή πιθανή.

Μονάδες 9

β. quod imperandum militibus esset:

Να αντικαταστήσετε τον τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας με τον αντίστοιχο τύπο του **debeo+απαρέμφατο** (μετατροπή παθητικής σύνταξης σε ενεργητική).

Μονάδες 6

Απάντηση:

4.α.

Υπόθεση: *si + videbatur* (οριστική παρατατικού) - απόδοση *praedicabat* (οριστική παρατατικού). Έχουμε το α' είδος - ανοικτή υπόθεση στο παρελθόν.
Αντίθετο του πραγματικού στο παρόν: *si videretur praedicaret*
Υπόθεση δυνατή: *si videatur praedicet*

4.β.

Quod (Sertorius) imperare militibus deberet.